

DRAGOMÁN GYÖRGY

Vízvezeték

(Segovia)

■ Úgy érkezem meg Segoviába, hogy előre elhatározom, azért se fogok megilletődni a római vízvezeték látványától. Megnézem, igen, megtapogatom a köveit, igen, felnézek rá, igen, átmegyek az ívei alatt, igen, csodálkozom, hogy ennyi idő után is úgy áll, hogy olyan, mintha tegnap építették volna, igen, ezt mind lehet, de meghatódni, nem, azt jusz se fogok. Hajlamos vagyok pedig az ilyesmire, amikor az Akropoliszon álltam, akkor végig azon gondolkoztam, hogy Szókratész is itt és erre járt, mentségemre szolgáljon, hogy akkor még fiatal voltam, éppen csak kinőttem a kamaszkorból, és egyszer Londonban a British Múzeumban is mélységesen megilletődtem, amikor elkeveredtem valahogy az asszír reliefek termébe. Nem, Segoviában nem lesz ilyen, rezignált nyugalommal sétálgatok majd a történelem árnyékában,

Este tízre érkezem a városba, zuhog az eső, de nincs maradásom a szállodában, ernyőm nincs, de a spanyol szó eszembe jut, paraqua, mondom a recepciósnak, és kapok egyet, kilépek az esős utcára, aztán megyek amerre visz a lábom.

A fejem fölött vadul dobol az eső az ernyőn, egyre gyorsulnak tőle a lépteim, a végén majdnem rohanok már, egyszer meg is csúszom a síkos kövön, majdnem eleresem, az ernyővel hadonászom, úgy nyerem vissza az egyensúlyomat, az ernyő előreránt, ki az utca fordulójának íve mögül, és akkor váratlanul meglátom a Főteret, fölötte a kivilágított vízvezetékkel, és tudom, hogy hiába minden fogadkozásom, erre nem készülhettem fel, túl nagy és túl valóságos, egyáltalán nem olyan, mint amilyennek képzeltem, nem valami túlméretezett díszlet, hanem igazán olyan, mintha mindig ott lett volna, ahogy ott áll az esőben.

Mire kiérek a térre, majdnem egészen eláll az eső, már csak finoman permetez az arcomba, ahogy leengedem az ernyőt, és felnézek a vízvezeték boltíveire. Kő áll kövön, habarcs nélkül, a saját súlya tartja mindegyik tömböt a helyén több mint kétezer éve. Nézem, forgatom a fejem, az alig permetező eső befolyik a gallérom mellett az ingem és a zakóm alá, nem érdekel, nyitott kabátban sétálok át a vízvezeték alatt, át és vissza, át és vissza, közben megérintem a követ, erősen rányomom a tenyerem, megsimogatom, síkos és hideg a tenyerem alatt.

Nem vagyok egyedül, a tér tele van emberekkel, sétálnak, sietnek, taxiba szállnak, üdvözlök egymást, élnek, egyáltalán nem törődnek a vízvezetékkel. Műemlék és mégsem az, része a városnak, és nem múzeumi tárgy. A Pergamon Múzeum jut eszembe, a mesterséges térbe állított Pergamon-oltár, amit sose éreztem valóságosnak, és az, amikor pár évvel ezelőtt a Múzeumok éjszakáján a zenétől és a világitástól és egyszerre csodálatosan megelevenedett a tér, és pár órára elveszett belőle az a steril áhítatosság, ami máskor mindig belengi az egészet.

Ezen az esős segoviai estén a vízvezetékkel is valami ilyesmi történik, úgy a múlt darabja, hogy közben egyszerre eleven valóság, éppen annyira része a jelennek, mint a múltnak. Nézem, és arra gondolok, hogy átrepültem fél Európát, és majdnem az egész Római Birodalmat, hiszen délután még Budapesten voltam, egy másik valaha volt római város, Acquincum romjai mellett vezetett el az utam. A vízvezetékét né-

zem, és az a szó jut róla eszembe, hogy infrastruktúra, és megint arra a tanácsra gondolok, amit Karl Schlögel-től kaptam egyszer, hogyha meg akarom érteni Európát, akkor próbáljam az infrastruktúrán keresztül szemlélni, utak és országutak és kereskedelmi hálózatok működő egységeként, úgy, mintha egy hatalmas gépezet volna az egész, ami mindennek a dacára működik. Sokszor megpróbáltam, de sosem tudtam így gondolni Európára, a lehetőség, hogy mindez csak egy működő rendszer, inkább megijesztett, mint lenyűgözött, de most egy pillanatra mintha megérteném, hogy mit akart ezzel mondani, és persze közben azt is megértem, hogy mennyire máshonnan nézve látja ugyanazt egy történész és egy író.

A kivilágított, fényes boltíveket nézem, lassan a nadrágomba törlöm a kezem, érzem, hogy még mindig ott a bőröm alatt a kő súlyos hidege, arra gondolok, hogy most egy pillanatra talán egyszerre láttam felülről és alulról ezt a vízvezetékét, az érintés szélsőségesen szubjektív és nagyon plasztikus valóságában mégiscsak benne volt valahol az időbeliség elvont objektivitása. A követ érintem meg, de a történelmet akarom megragadni, és hiába tudom, hogy nem lehet, akkor is meg fogom próbálni újra és újra.

